

Nijmegen aan de slag met de ondergrond

Zoals zoveel gemeenten werkt ook Nijmegen intensief aan het positioneren van bodem en ondergrond. Zowel als het gaat om visievorming, als in processen en projecten. Dat is niet altijd een gemakkelijke opgave want kennis en beleid blijken versnipperd en sectoraal, waarbij de raakvlakken uit het oog zijn verdwenen.

Om daar verandering in te brengen zijn het afgelopen jaar verschillende workshops georganiseerd. Centraal stond daarbij de vraag hoe we de ondergrond beter zichtbaar kunnen maken en welke rol de ondergrond kan spelen bij het aanpakken van de maatschappelijke opgaven waar de stad voor gesteld staat. Omdat het bodemsysteem niet stopt bij de grenzen van de gemeente en ook waterschap en provincie ondergrondse opgaven hebben in de stad, waren ook vertegenwoordigers van de provincie Gelderland en waterschap Rivierenland bij deze workshops vertegenwoordigd.

Bestemmingsplan voor de ondergrond
Marieke Wesseling, senior adviseur bodem en ondergrond gemeente Nijmegen: "Tijdens de bijeenkomsten constateerden we dat waarden in en van de ondergrond nu vaak ondergeschikt zijn aan de (financiële) opbrengsten die een gebied moet opleveren als het ontwikkeld wordt. De waarde van de ondergrond zou ook in de afweging van keuzes meegenomen moeten worden. In dat licht zou het heel goed zijn om tot een bestemmingsplan voor de ondergrond te komen, waarin de waarde die de ondergrond heeft is vastgelegd."

Bodemmeester

Meermalen werd tijdens de workshops benadrukt dat het op tijd meenemen van de ondergrond in projecten van cruciaal belang is. Dat is niet alleen een must om tot een integrale aanpak van maatschappelijke opgaven te komen, het kan bovendien kleine en grotere calamiteiten voorkomen. Wesseling: "Denk bijvoorbeeld aan het voorkomen van een financieel debacle doordat het ontwateren van een gebied veel meer geld kost dan van tevoren was bedacht." "Het is dus erg belangrijk", vervolgt Wesseling, "dat we elkaar meer opzoeken en het gesprek aangaan en meer van elkaars werk moeten weten. Naast het opstellen van een bestemmingsplan voor de ondergrond, zou het daarom zeer welkom zijn wanneer informatie en kennis over en van de ondergrond centraal verzameld en ontsloten wordt. Felix Rottenberg heeft hiervoor ooit de term bodemmeester bedacht."

Ondergrond beter zichtbaar maken en meer samenwerken

Tijdens de workshops werd onder meer ook aan de hand van concrete projecten de vraag uitgediept wat er concreet nodig is om de ondergrond beter te positioneren binnen de aanpak van maatschappelijke opgaven. Wesseling: "Een van de conclusies die de workshops hebben opgeleverd, is dat we de ondergrond meer zichtbaar moeten maken. Liefst 3D. Een 3D 'kaart' van de ondergrond kan behulpzaam zijn als ontwerptool, maar ook als methode om inzichtelijk te maken wat zich allemaal in de ondergrond afspeelt én om effecten van ingrepen uit te leggen. Daarnaast werd de integrale benadering – samenwerking dus – als grote kans benoemd. Wanneer je een wijk die je moet herontwikkelen niet alleen door een stedenbouwkundige bril bekijkt, maar ook vanuit de opgave voor klimaatadaptatie en energietransitie, kun je meer zaken met elkaar verbinden."